

Sygn. akt VI GC 301/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Beata Hass-Kloc

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Kościak

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2016 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: (...) Sp. z o.o. w R.

przeciwko: (...) S.A. w R.

o zapłatę

I. umarza postępowanie co do zapłaty kwoty 46.009,37 zł,

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie,

III. zasądza od powoda (...) Sp. z o.o. w R. na rzecz pozwanego (...) S.A. w R. kwotę 7.217,00 zł (słownie: siedem tysięcy dwieście siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt VI GC 301/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 29 grudnia 2016 r.

Pozwem z dnia 12 sierpnia 2016 r. uzupełnionym pismem z dn. 12.08.2016 r. (k. 256) powód (...) sp. z o.o. w R. domagał się zasądzenia od pozwanego (...) SA w R. kwoty 166 195,77 zł wraz z ustawowymi odsetkami od następujących kwot:

- 112 746,42 zł od dnia 10 maja 2016 r. do dnia zapłaty,
- 998,93 zł od dnia 10 maja 2016 r. do dnia zapłaty,
- 60,20 zł od dnia 8 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty,
- 5 030,49 zł od dnia 8 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty,
- 1 350,36 zł od dnia 8 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty,
- 46 009,37 zł od dnia 9 lipca 2016 r. do dnia zapłaty.

Ponadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanego zwrotu kosztów postępowania sądowego oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podał, że w niniejszej sprawie domaga się od pozwanego zapłaty powyższej kwoty wraz z odsetkami ustawowymi tytułem należnego mu wynagrodzenia prowizyjnego w związku z zawartą z pozwanym umową agencyjną nr (...) z dnia 1 marca 2015 r.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

Pozwany przyznał fakt zawarcia z powodem umowy z dnia 1.03.2015 r. , nie przeczył również temu, że powódka zawarła umowy wskazane w załączonych do pozwu zestawieniach wystawionych przez (...) SA, jak też wysokości wynagrodzenia wskazanego w fakturach VAT i fakturach VAT korekta, w oparciu o które powódka domaga się zapłaty należności. Pozwany wskazał, że żądanie pozwu jest bezzasadne z uwagi na dokonanie przez niego skutecznego potrącenia pismem z dnia 10 sierpnia 2016 r. Pozwany wskazał, że kwoty z powyższych faktur nr (...), fv VAT nr (...), fv VAT usługi nr FV (...), fv VAT korekty nr (...), fv VAT korekty nr (...) zostały przez niego potrącone z wzajemnymi wymagalnymi wierzytelnościami pozwanej z wystawionych przez powoda faktur VAT korekta. Odnosnie faktury VAT usługi nr (...) na kwotę 46 009,37 zł, pozwany wskazał, że zapłata tej faktury została powódce wstrzymana z uwagi na brak wystawienia przez nią faktur VAT korekta powiązanych z rozliczeniem prowizji. Wystawienie przez powódkę faktury VAT korekta stanowi jeden z elementów koniecznych do wypłacenia agentowi prowizji.

Pismem procesowym z dnia 23 listopada 2016 r. (k. 405-414) powód cofnął pozew co do kwoty 46 009,37 zł wynikającej z faktury VAT usługi nr (...), wraz ze zrzeczeniem się roszczenia w tej części, wnosząc o umorzenie postępowania w tym zakresie i zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki zwrotu kosztów procesu w tej części, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych.

Powód podtrzymał żądanie pozwu w pozostałym zakresie, w tym co do zasądzenia od pozwanej na jego rzecz odsetek ustawowych za opóźnienie w zapłacie kwoty 46 009,37 zł, co do której cofnął pozew liczonych od kwoty 16 094,28 zł od dnia 9 lipca 2016 r. do 21 września 2016 r., od kwoty 2 967,98 zł od dnia 9 lipca 2016 r. do 22 września 2016 r., od kwoty 26 947,11 zł od dnia 9 lipca 2016 r. do 2 listopada 2016 r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 1 marca 2015 r. strony zawarły umowę agencyjną nr (...) na podstawie której powód (...) Sp. z o.o. z/s w R. był zobowiązany jako agent do stałego pośredniczenia w zawieraniu na rzecz (...) SA umów sprzedaży energii elektrycznej z klientami, za co pozwany był do zapłaty na rzecz powoda wynagrodzenia w postaci prowizji. (§2 umowy)

Zasady wynagradzania agenta określał §6 umowy, przy czym zgodnie z §6.1.2 szczegółowe zasady naliczania i wypłacania wynagrodzenia regulował załącznik nr 1 do umowy, którego treść została ostatecznie ustalona aneksem nr (...) z dnia 27 października 2015 r. do umowy agencyjnej z dn. 1.03.2015 r. Zgodnie z treścią § 6.1.2 umowy wynagrodzenie przysługiwało agentowi za spełnienie wszystkich zobowiązań określonych w umowie. Rozliczenie stron z tytułu świadczonych usług agencyjnych było dokonywane za okresy miesięczne.

Zgodnie z pkt 11.4 załącznika nr 1 do umowy do dnia 15 każdego miesiąca (...) S.A. zobowiązany był do przedstawienia Agentowi zestawienia prowizyjnego Agentu oraz Sieci Sprzedaży Agentu zawierającego szczegółowe dane stanowiące podstawę wypłaty prowizji Pc, celem akceptacji przez Agentu, z tym, że Agent nabywa prawo do pierwszej prowizji PK z dniem pozytywnej weryfikacji dokumentów niezbędnych do rozpoczęcia procesu zmiany sprzedawcy.

Zgodnie z pkt 11.5 załącznika nr 1 do zestawienia prowizyjnego za dany miesiąc sprzedaży przyjmowano wszystkie te umowy sprzedaży energii elektrycznej lub umowy kompleksowe sprzedaży paliwa gazowego, które zostały poprawnie wprowadzone do systemu SOKK w miesiącu rozliczeniowym poprzedzającym przekazanie zestawienia prowizyjnego

i umowy te spełniły wszystkie formalno-prawne wymogi niezbędne do rozpoczęcia procesu zmiany sprzedawcy, z zastrzeżeniem pkt. 11.4. Przez miesiąc rozliczeniowy rozumie się miesiąc kalendarzowy.

Zgodnie z pkt 11.9 załącznika nr 1 uzgodnione przez Strony zestawienie prowizyjne w formie korespondencji email, zgodnie z pkt. 10.1 Umowy, lub innej uzgodnionej pomiędzy stronami, stanowi podstawę do wystawienia faktury VAT/faktury VAT korekty. Data wystawienia faktury nie może być wcześniejsza niż data akceptacji uzgodnionego rozliczenia prowizyjnego, jednocześnie wystawienie faktury oznacza akceptację zestawienia prowizyjnego.

Zgodnie z pkt 11.10. załącznika nr 1 zestawienie wraz z fakturą Agent zobowiązany był przesłać zgodnie z obowiązującą ścieżką obiegu faktur. Niedołączenie podpisanego zestawienia upoważnia (...) S.A. do odrzucenia faktury. (...)

Faktury korekty musiały odwoływać się bezpośrednio do pierwotnie wystawionej faktury, uwzględniającej wszystkie dotychczasowe faktury korygujące.

Zgodnie z pkt 11.11. załącznika nr 1 płatności wynikające z faktur VAT były dokonywane przelewem bankowym na rachunek wskazany na fakturze VAT w ciągu 14 (czternastu) dni od daty prawidłowo wystawionej faktury przez Agenta, nie później jednak niż w ciągu 10 (dziesięciu) dni od daty wpływu do (...) S.A.

Prowizja wypłacana agentowi z tytułu świadczonych przez niego na rzecz pozwanego usług pośrednictwa miała charakter zaliczkowy i wypłacana była przez pozwanego z góry, w całości. Konieczność wystawiania faktur korekt przez powoda zachodziła w sytuacjach gdy trzeba było pomniejszyć prowizję wypłaconą już agentowi. Miało to miejsce np. w sytuacji niedojścia do skutku kontraktu w którym pośredniczył agent wskutek np. rozwiązania umowy przez klienta, innej niemożliwości realizacji kontraktu. Faktury korekty były wystawiane także w związku rozliczaniem końcowym kontraktu po zakończeniu tzw. okresu obowiązywania gwarancji ceny. Wówczas następowało rozliczenie końcowe kontraktu. (zestawienie rzeczywistego zużycia energii do deklarowanego na podstawie którego agentowi wypłacono prowizję) Na portalu prowizyjnym w systemie informatycznym pozwany publikował zarówno rozliczenia dodatnie i ujemne. Na tej podstawie powód wystawiał faktury/ faktury korekty które były przesyłane zgodnie z obowiązującą ścieżką obiegu faktur. W przypadku faktur korekt – gdy powodowi (jako agentowi) upływał termin płatności korekty pozwany rozliczał korekty w drodze kompensaty z wierzytelnościami wzajemnymi powoda z tytułu prowizji. Prowizja nie była w ogóle wypłacana powodowi gdy wysokość należności przysługujących pozwanemu z tytułu faktur korekt była wyższa niż wysokość prowizji jaką miał otrzymać powód. Wystawienie faktury /faktury korekty oznacza akceptację zestawienia prowizyjnego/korekcyjnego w całości. W przypadku gdy agent uchyla się od wystawiania faktur korekt pozwany wystawia noty księgowe obejmujące należności korekcyjne.

Procedura przesyłania zestawień faktur, ich weryfikacji, akceptacji wygląda analogicznie zarówno w przypadku wystawiania faktur prowizyjnych za usługi jak i faktur korekt.

dowód: umowa agencyjną z dnia 1 marca 2015 r. nr (...) k. 41-89, Aneks nr (...) z dnia 27.10.2015 r. do umowy agencyjnej z załącznikiem nr 1 k. 90-103, zestawienia miesięczne k. 16-22, Instrukcja użytkownika Portal prowizyjny (...) SA k. 104-218, zeznania świadków: M. K., P. D. k. 391-392

Z tytułu realizacji powyższej umowy powód wystawił następujące faktury VAT:

- fv VAT usługi nr (...) (...)6 na kwotę 112 746,42 zł,
- fv VAT usługi nr (...) 0022/04/2016 z dnia 25.04.2016 r. na kwotę 998,93 zł,
- fv VAT usługi nr (...) (...) z dnia 24.05.2016 r. na kwotę 60,20 zł,
- fv VAT korekty nr (...) 004/05/2016 z dnia 24.05.2016 r. na kwotę 5 030,49 zł,
- fv VAT korekty nr (...) 005/05/2016 z dnia 24.05.2016 r. na kwotę 1350,36 zł,

- fv VAT usługi nr (...) z dnia 24.06.2016 r. na kwotę 46 009,37 zł.

Pismami z dnia 28.07.2016 r., 5.08.2016 r. powód wzywał pozwanego do zapłaty powyższych należności, wezwania pozostało bezskuteczne.

dowód: faktury VAT wraz z wydrukami zestawień miesięcznych przekazanych powódce do poszczególnych faktur k. 219-245, wezwania do zapłaty z dnia 28.07.2016 r., 5.08.2016 r. k. 246-255

Pismem z dnia 10 sierpnia 2016 r. pozwany złożył powodowi oświadczenie o potrąceniu z wierzytelnością powoda wynikającą m.in. z faktur VAT nr (...), fv VAT nr (...) 0022/04/2016, fv VAT usługi nr FV (...), fv VAT korekty nr (...) 004/05/2016, fv VAT korekty nr (...) 005/05/2016 z wierzytelnościami wzajemnymi pozwanej przysługującej jej względem powoda z tytułu wystawionych przez niego faktur VAT korekta, zgodnie z zestawieniem nr 1 do powyższego pisma.

Ponadto w w/w piśmie pozwany wskazał, że płatność fv VAT nr (...) na kwotę 46 009,37 zł, została wstrzymana z uwagi na brak wystawienia przez powódkę faktury VAT korekta powiązanych z rozliczeniem.

Dowód: pismo pozwanego z dn. 10.08.2016 r. wraz z zestawieniem i dowodem nadania k. 315-317, e-mail z dnia 15.06.2016 r. z informacją o zamieszczeniu na portalu prowizyjnym rozliczeń za umowy k. 318, faktury VAT korekta (...) z dnia 31.03.2016r., (...) z dnia 31.03.2016 r., (...) z dnia 31.03.2016 r., (...) z dnia 31.03.2016 r., (...) z dnia 25.02.2016 r., (...) z dnia 31.03.2016 r., (...) z dnia 31.03.2016r., (...) z dnia 31.03.2016 r., (...) z dnia 31.03.2016 r., (...) z dnia 31.03.2016 r., (...) z dnia 31.03.2016 r., (...) z dnia 31.03.2016 r., (...) z dnia 31.03.2016 r., (...) z dnia 25.04.2016 r., (...) z dnia 25.04.2016 r., (...) z dnia 25.04.2016r., (...) z dnia 25.04.2016 r., (...) z dnia 31.03.2016 r., (...) z dnia 25.04.2016 r., (...) z dnia 25.04.2016 r., (...) z dnia 25.04.2016 r., (...) z dnia 31.03.2016 r., (...) z dnia 31.03.2016 r., (...) z dnia 31.03.2016 r., (...) z dnia 31.03.2016 r., (...) z dnia 31.03.2016 r., (...) z dnia 31.03.2016r., (...) z dnia 31.03.2016 r. k. 281-314

W toku postępowania, pozwany pismem z dnia 10 listopada 2016 r. (k. 340) złożył powodowi oświadczenie o potrąceniu z wierzytelnością powoda wynikającą z faktury VAT nr (...) na kwotę 46 009,37 zł wierzytelności wzajemnej przysługującej pozwanemu względem powoda wynikającej z faktur VAT szczegółowo wymienionych w powyższym piśmie. W wyniku potrącenia dochodzona przez powoda kwota z faktury nr (...) została umorzona w całości, do zapłaty na rzecz pozwanej pozostała jeszcze kwota 47,40 zł.

Dowód: oświadczenie o potrąceniu pozwanej z dnia 10.11.2016 r. k. 340

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów z dokumentów, które uznał za wiarygodne w zakresie, jaki wyznacza im przepis art. 245 kpc.

Jako wiarygodne Sąd ocenił zeznania świadków M. K., P. D. albowiem były spójne, logiczne i stanowcze. Świadkowie szczegółowo opisali zasady współpracy pomiędzy stronami, w tym obowiązujący mechanizm rozliczeń między nimi oraz zasady wystawiania faktur prowizyjnych i korekt.

Na rozprawie w dniu 14 listopada 2016 r. Sąd pominął dowód z opinii biegłego sądowego zawnioskowany przez powoda albowiem strona nie kwestionowała okoliczności które miały być tym dowodem wykazane.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powód domaga się zapłaty wynagrodzenia prowizyjnego na podstawie zawartej z pozwanym umowy agencyjnej zawartej przez strony w dniu 1 marca 2015 r. z tytułu wykonanych na rzecz pozwanego czynności pośredniczenia w zawarciu na jego rzecz umów sprzedaży energii elektrycznej. Umowa powyższa określała w §6 zasady wynagradzania

agenta, przy czym szczegółowe zasady rozliczenia prowizji i korekt (w tym tego co należy korygować i jak należy korygować), sposób przysyłania zestawień prowizyjnych, ich weryfikacji i akceptacji określał załącznik nr 1 do powyższej umowy.

Pozwany odmówił zapłaty powołując się na dokonane potrącenie części należności powoda wynikających z 5 faktur VAT dochodzonych pozwem o nr: FVU (...), nr (...) 0022/04/2016, nr FV (...), nr (...) 004/05/2016, nr (...) 005/05/2016, co zostało dokonane pismem z dnia 10 sierpnia 2016 r. W piśmie tym pozwany dokonał potrącenia z wierzytelnością powoda wynikającą z powyższych faktur swoich wymagalnych wierzytelności wzajemnych wynikających z faktur korekt szczegółowo wskazanych w załączniku nr 1 do powyższego pisma. (k. 315-316)

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego należało uznać, że potrącenie dokonane powyższym pismem zostało dokonane przez pozwanego skutecznie. Wbrew zarzutom powoda pismo pozwanej z dnia 10 sierpnia 2016 r. spełnia wszystkie wymogi niezbędne dla uznania go za skutecznie złożone materialnoprawne oświadczenie o potrąceniu. Warunkiem skuteczności oświadczenia o potrąceniu składanego drugiej stronie, jeśli chodzi o wzajemną wierzytelność potrącającego, jest skonkretyzowanie tej wierzytelności pod względem rodzajowym, terminowym i wartościowym, w tym dokładne określenie kwoty pieniężnej, w jakiej ta wierzytelność się wyraża. (por. m.in. wyrok SA w Białymstoku z dn. 23.05.2013 r. I ACa 842/12) Potrącenie staje się skuteczne, przy spełnieniu wskazanych w ustawie przesłanek (tzw. stanu potrącalności), z chwilą dojścia oświadczenia do adresata. (art. 499 kc)

Niewątpliwie oświadczenie pozwanej z dn. 10 sierpnia 2016 r. powyższe wymogi spełnia. Z dołączonego do tego pisma zestawienia (k. 316) wynika jednoznacznie z jakimi wierzytelnościami wzajemnymi potrącającego zostały skompensowane należności powoda, i z czego one wynikały. Z treści powyższego pisma jasno wynika wola potrącenia i jego zakres. Dla skuteczności potrącenia dokonanego powyższym pismem żadnego znaczenia nie miały podnoszone przez powoda okoliczności co do braku uznawania jego skuteczności, bowiem potrącenie może być dokonane wbrew woli drugiej strony. W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał, że wierzytelność powoda w kwocie dochodzonej ostatecznie sprecyzowanym pozwem wygasła na skutek potrącenia, zgodnie z art. 498 § 2 k.c. Oświadczenie powódki o potrąceniu złożone w toku sprawy, w piśmie z dn. 31 sierpnia 2016 r. (k. 384-390) pozostało bezskuteczne, z uwagi na wcześniej dokonane przez pozwanego potrącenie pismem z dnia 10 sierpnia 2016 r. które doprowadziło do umorzenia wierzytelności powoda ze skutkiem *ex tunc*. Wskazać przy tym należy, iż przedstawione w nim przez powoda do potrącenia należności z tytułu świadczenia wyrównawczego miały niewątpliwie charakter sporny (były kwestionowane przez pozwaną) i nie zostały przez niego w żaden sposób wykazane tak co do zasady jak i wysokości.

Z uwagi na okoliczność iż w toku postępowania powód ograniczył żądanie, cofając pozew o kwotę 46 009,37 zł wynikającą z faktury nr (...) wobec dokonanego przez pozwanego potrącenia tej należności pismem z dn. 10.11.2016 r., Sąd na podstawie art. 355 kpc umorzył postępowanie w części objętej cofnięciem, orzekając jak w punkcie I sentencji wyroku. W niniejszej sprawie nie zachodziły okoliczności wskazujące, że cofnięcie pozwu jest sprzeczne z prawem, zasadami współzycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. (art. 203§4 kpc) (punkt I wyroku) Przy czym nie zostało uwzględnione żądanie powoda zapłaty odsetek ustawowych od kwoty cofniętego powództwa. Należy zauważyć, że wypłata należności z faktury nr (...) została wstrzymana z powodu tego, że powód nie wystawił tzw. faktur korekt do czego był zobowiązany zgodnie z umową. Sąd Okręgowy podziela stanowisko pozwanego, że w rozpoznawanej sprawie wymagalności roszczeń powoda o zapłatę prowizji nie można łączyć z terminem płatności wynikającym z wystawionych przez niego faktur, jak sugeruje to powód. Postępowanie dowodowe przeprowadzone w sprawie wykazało, że końcowe rozliczenie prowizji należnej powodowi - ze względu na jej zaliczkowy charakter - było ściśle powiązane z rozliczeniem faktur tzw. korekt których obowiązek sporządzenia miał powód (pkt 11.9 załącznika nr 1 z dn. 27.10.2015 r. do umowy agencyjnej). Za takim przyjęciem skłania zarówno analiza zapisów umowy agencyjnej w zakresie terminów zapłaty wynagrodzenia i przyjęty przez strony system rozliczania prowizji i korekt. Skoro powód dopiero w toku procesu sporządził wymagane dla rozliczenia należnej mu prowizji faktury korekty to w tej sytuacji wstrzymanie się przez pozwanego z zapłatą należności wynikającej ze spornej faktury nr (...) było zasadne, co oznacza, że stan opóźnienia w spełnieniu świadczenia uzasadniająco domaganie się odsetek ustawowych za czas opóźnienia w płatności w ogóle nie zaistniał (art. 481 kc).

W konsekwencji uznania skuteczności potrącenia wierzytelności dochodzonych pozwem objętych 5 fakturami : nr (...), nr (...) 0022/04/2016, nr FV (...), nr (...) 004/05/2016, nr (...) 005/05/2016 , skutkującego umorzeniem tych wierzytelności, Sąd Okręgowy oddalił powództwo w pozostałym zakresie jako niezasadne. (punkt II wyroku)

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc, obciążając nimi w całości pozwanego. Zdaniem Sądu Okręgowego powód winien być uznany za przegrywającego sprawę w całości, w tym także w zakresie kwoty 46 009,37 zł co do której nastąpiło cofnięcie pozwu przez powoda. Jak wskazano wyżej w dacie wytoczenia powództwa powyższa należność nie była wymagalna, w żadnym razie nie można więc przyjąć, że pozwany dał podstawę do wytoczenia powództwa odnośnie tej części. Na uzasadnione koszty procesu poniesione przez pozwanego, które ma mu zwrócić strona powodowa, składają się koszty zastępstwa radcy prawnego w kwocie 7200 zł ustalone na podstawie §2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (DZ.U. 2015.1804) (punkt III wyroku) wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa.